

تأثیرپذیری و تأثیرگذاری اقبال بر ایران

دکتر عباس سرافرازی*

اقبال لاهوری، عشق و علاقه وافری به سرزمین و فرهنگ و ادب ایران زمین داشت. وی به عنوان احیاگر فکر دینی درصدد آن بود که از طریق ملت ایران آرزوهای خود را جامه عمل بپوشاند. این مصلح اندیشمند به زبان فارسی، که رمز هویت ایرانیان است، عشق می‌ورزید. رابطه اقبال با ایران دو نمود عینی پیدا کرد: تأثیرپذیری از ایران و تأثیرگذاری بر ایران. اقبال ثروت ادبی خود را از شاعران بزرگ ایران گرفت و با تأثیرپذیری از عرفان ایرانی وارث معنوی عرفا و حکمای ایرانی گردید. او شیفته فرهنگ و تمدن غنی ایرانی - اسلامی، ایران بود. به همین خاطر به تاریخ و تمدن ایرانی علاقه‌مند شد و رساله دکتری خود را به نام سیر فلسفه و حکمت در ایران انتخاب کرد. علاقه‌مندی وی به ایران باعث شد پس از آنکه افکار وی شکوفایی یافت و منتشر شد، ایرانیان از آن تأثیر بپذیرند. تأثیرپذیری ایرانیان از اندیشه‌های اقبال ابعاد گوناگون پذیرفت؛ از قبیل: توجه به اتحاد اسلامی، احیای تفکر دینی، رهایی از استعمار و عدم تقلید کورکورانه از غرب و بازگشت به خویشتن.

کلیدواژه‌ها: اقبال، ایران، تأثیرگذاری، تأثیرپذیری.